

Smittkällan

Aktuell information från Smittskyddsenheten i Kronoberg – Nr 1/2021

Smittskyddsläkarens årsrapport för Kronobergs län 2020

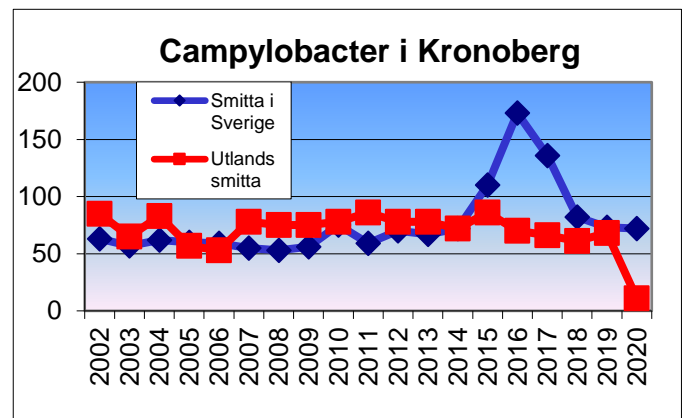
Året 2020 dominerades av covid-19 även om det så klart förekommit andra smittsamma sjukdomar också, men i majoriteten av fallen så har de varit färre än tidigare år. Många av råden och restriktionerna har påverkat förekomsten och spridningen av många andra infektionssjukdomar också. Exempelvis har vi inte haft några fall av influensa alls säsongen 2020–2021 medan klamydiafallen inte påverkades utan snarare ökade istället.

Sammanställningen av de sjukdomar som regleras av smittskyddslagen och ingår i denna årsrapport kommer först nu, och är lite kortare än vanligt, men det beror också på pandemin.

Nedan följer kommentarer till de anmälningspliktiga sjukdomarna. På sista sidan finns en tabell som ger en överblick över utvecklingen av fall av respektive sjukdom. Covid-19 ingår inte i denna årsrapport.

Campylobacter

Antalet inhemska smittade per år har nu återgått till ungefär samma nivåer som förelåg innan utbrottet 2016–2017 kopplat till svensk färsk kyckling. Förra året så påverkades inte de inhemska fallen av pandemin men däremot så var det mycket färre utlandsresor och således också få fall som inte var smittade i Sverige. Fortsatt är det viktigt att tänka på köks- och handhygien när man lagar mat, exempelvis hanterar rå kyckling.

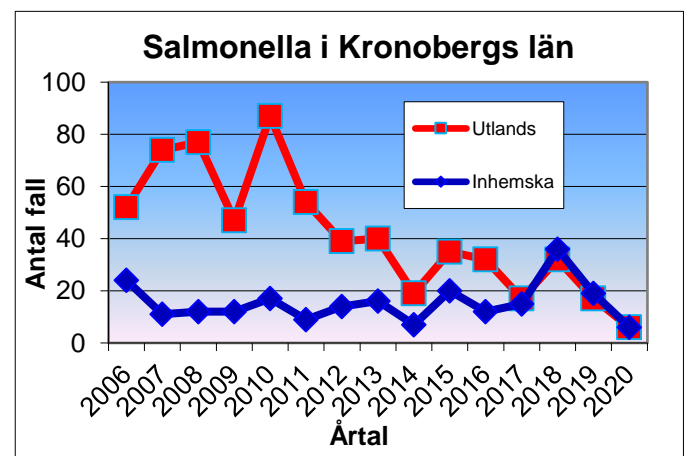
Salmonella

Antalet fall smittade i Sverige var få under 2020 i Kronoberg, endast sex fall. Även de fall där man angivit att smittan skett utomlands minskade jämfört med 2019 och var också sex fall.

Av de utlandssmittade stod Thailand och Vietnam för två fall vardera medan en patient uppgavs vara smittad i Ungern och en på Sri Lanka.

Tyfoidfieber

Ett fall anmält under 2020 som smittades i början av året utomlands i samband med resa till Irak. Inga ytterligare fall i omgivning. Vid växt av salmonella i blododlingar efter utlandsresa så bör tyfoidfieber alltid misstänkas, framför allt om man varit i länder där det är mer vanligt förekommande.

Shigella

Endast ett fall anmält under 2020, smittad utomlands.

EHEC

Under 2020 diagnostiserades 16 fall av EHEC i Kronoberg, vilket är lika många som året dessförinnan. Alla utom ett fall var smittade i Sverige och det är samma trend som i landet som helhet med allt fler inhemska smittade fall. Förutom de fall där man misstänkte koppling till gårdar och djur så finns EHEC nu också i matkedjan och det vanligaste är enstaka fall där man inte hittar en smittkälla. Alla fall som smittats i Sverige följs upp bland annat med en enkät för att om möjligt hitta samband med exempelvis intag av samma matvaror.

Giardia lamblia

Av årets 12 fall hittades åtta i samband med utredning av sjukdomssymptom, resten upptäcktes i samband med smittspårning och hälsoundersökning av asylsökande i förskoleåldern, där screening ingår i hälsoundersökningen. Åtta av fallen bedömdes vara smittade i Sverige.

Cryptosporidium

Efter det att Mikrobiologen införde PCR diagnostik för cryptosporider 2015 så har allt fler fall diagnostiserats i vårt län. Detta beror på att PCR är betydligt känsligare än mikroskopi som användes tidigare. Dessutom ingår cryptosporider i den gastroenteritpanel som beställs allt mer. Under 2020 diagnostiserades 28 fall i Kronoberg och 26 av dessa bedömdes vara smittade i Sverige. Några av fallen som diagnostiserades i januari 2020 ingick i ett nationellt utbrott som kunde kopplas till grönkål som serverats på julbord i slutet av 2019. Cryptosporider är protozoer som främst sprids via vatten. Typiska symtom är vattniga diarréer och buksmärtor. Inkubationstiden ligger normalt kring en vecka och de flesta tillfrisknar spontant inom en vecka. I vissa fall kan dock besvären vara långvariga och mer besvärliga.

Echinokockinfektion

Vårt enda fall under 2020 hade smittats i Rumänien för många år sedan.

Denguefeber

Inget fall har anmälts 2020.

Entamoeba histolytica

Inget fall har anmälts 2020.

Vibrio exklusive kolera

Dessa bakterier kan ge så kallad badsårsfeber, extern otit och tarmbesvär. Bakterierna är vanliga i bräckt vatten (t ex Östersjön) men kan även finnas i sötvatten. Det krävs varma temperaturer under längre tid för att bakterien skall växa till. Under 2020 diagnostiserades två fall i länet och det var i samband med en extern otit i ett fall och en sårinfektion i det andra fallet.

Yersinia

Tre fall i Kronoberg under 2020, alla smittade i Sverige. Detta är färre än de senaste två åren och mer i nivå med 2017. Även i landet som helhet minskade fallen och inga större utbrott rapporterades under 2020.

Hepatit A

Inga anmälda fall under 2020.

Hepatit B

Under 2020 diagnostiserades 11 fall, nio var smittade innan de kom till Sverige. Ingen akut hepatit B diagnostiserades 2020 utan alla fall bedömdes vara kronisk hepatit B.

Hepatit C

Antalet fall 2020 minskade något jämfört med de senaste åren. Av de 11 anmälningarna 2020 har sju Sverige angivet som smittland. Intravenöst missbruk är den dominerande smittvägen hos de inhemska fallen även om det relativt ofta är svårt att veta säkert. Två fall av sannolikt akut hepatit C anmälades, resten bedömdes vara kronisk hepatit C.

Klamydia

Klamydiafallen ökade något i Kronoberg under 2020 jämfört med 2019. I vårt län hade vi 580 fall 2020 vilket är jämförbart med antalet 2016. I Sverige som helhet blev totalsiffrorna 2020 cirka 33 340 fall vilket är en liten nedgång jämfört med 2019.

Medelåldern för kvinnor är lite drygt 23 år och för män knappt 25 år vilket är som tidigare år. Andelen kvinnor är 55 %.

Andelen som upptäckts via smittspårning är cirka 48 % vilket är en lite högre andel än tidigare. Heterosexuell smittväg har angetts hos 93 % av fallen och 92 % har smittats i Sverige.

Totalt har 8137 klamydiatest analyserats på Mikrobiologen i Växjö under 2020. Detta är på ungefär samma nivå som 2018. Egenprovtagningen visar ungefär samma antal prov som förra året. Av dessa beställs drygt tre fjärdedelar via nätet.

Staplarna i diagrammet nederst visar antalet klamydiaundersökningar som görs årligen dvs både vanliga prov och egentester. Linjen i diagrammet visar på andelen av testerna som är positiva för klamydia.

Syfilis

Två patienter anmäldes 2020, båda upptäckta via smittspårning.

Gonorré

Under senare år har antalet gonorréfall ökat i Sverige, framför allt i storstadsregionerna. Även i Kronoberg ser vi en trend med fler fall senaste fem åren. Under 2020 anmäldes 13 fall i Kronoberg vilket är lite färre än 2019. Majoriteten uppgavs vara heterosexuell smitta. Av de 13 fallen var 11 smittade i Sverige.

HIV

Under 2020 har fyra nya patienter anmälts där alla utom en var smittade utomlands. En person var smittad i Sverige men hade flyttat till Kronoberg och således redan känd bärare av HIV.

Pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin

Fem fall anmäldes under 2020. Samtliga var vuxna och odlingarna var tagna i övre luftvägarna/ögonsekret. Vid smittspårning fann man inga ytterligare fall.

Påsjuka

Inga fall anmäldes under 2020. Eftersom parotit är relativt ovanligt rekommenderas utöver serologi även PCR prov från saliv och urin. Vid fall av parotit är det även viktigt att undersöka om närstående är vaccinerade.

MRSA

MRSA-fallen i Kronoberg fortsätter att minska något i likhet med landet som helhet, under 2020 anmäldes 73 fall.

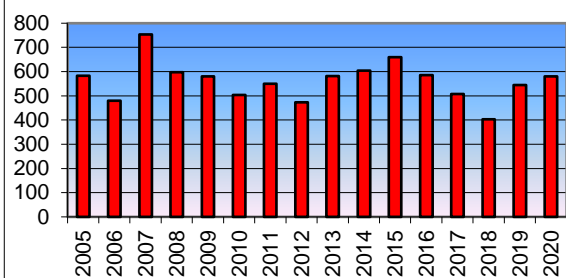
Majoriteten av nya fall upptäckts via smittspårning/screening medan ungefär en tredjedel hittas vid utredning av sjukdomssymptom, dvs att patienten har en aktuell infektion orsakad av MRSA. Mer än hälften av fallen bedömdes vara smittade i Sverige.

VRE

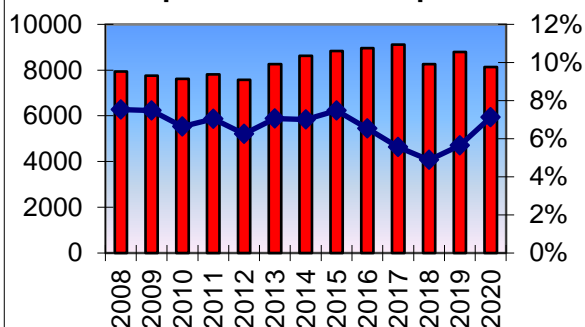
Vancomycin resistent enterokocker (VRE) förekommer i mindre utbrott från olika håll i landet. På Vårdhygiens hemsida finns information om aktuella utbrott gällande VRE och andra resistent bakterier.

I Kronoberg hade vi endast ett fall 2020.

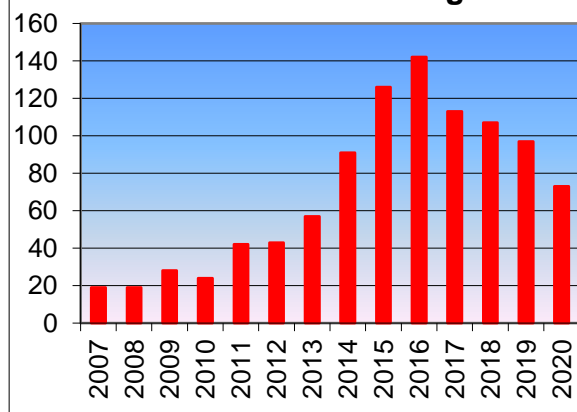
Klamydiafall i Kronoberg

Antal prover   Andel positiva

MRSA i Kronoberg

ESBL och ESBL-carba

Under 2020 anmäldes färre fall jämfört med de senaste åren, sannolikt delvis också på grund av minskat resande. Nedgång sågs även nationellt.

Man skiljer ut ESBL-carba, dvs de stammar som utvecklat resistens mot karbapenemer. Under 2020 anmäldes två fall, båda sannolikt smittade utomlands.

Mässling

Inga fall under 2020 i Kronoberg.

Malaria

Ett fall under 2020, smittad i Djibouti.

Meningokockinfektioner

Ett fall under 2020 i Kronoberg, individen blev dock inte allvarligt sjuk.

Invasiva Grupp A-streptokocker

Under 2020 sågs en nedgång både nationellt och i Kronoberg, detta kan ha samband med de allmänna råden under pandemin. Det var sex fall anmälda 2020 varav flera haft bakteriemi i samband med rosfeber eller sårinfektion.

Invasiv infektion av Haemophilus influenzae typ B

Anmälningsplikten finns för att följa upp vaccinationseffekten av HIB-vaccinet som ingår i barnvaccinationsprogrammet sedan 1993. Under 2020 anmäldes sex fall. Dessa sex patienter var alla vuxna som inte ingått i vaccinationsprogrammet.

Invasiv pneumokockinfektion

Sedan 2009 erbjuds alla barn ett s.k. konjugerat vaccin där pneumokockkapseln har kopplats till ett protein. Fram till sommaren 2018 var det Prevenar i Kronoberg men nu ingår vi i nationell upphandling av vacciner så nu är det Synflorix som ges till barnen.

Under 2020 halverades antalet fall både nationellt och i Kronoberg, många av åtgärderna mot covid-19 minskade smittspridningen av andra sjukdomar också. 15 fall anmäldes 2020, endast ett barn, övriga insjuknade var vuxna, majoriteten över 65 år.

Legionella

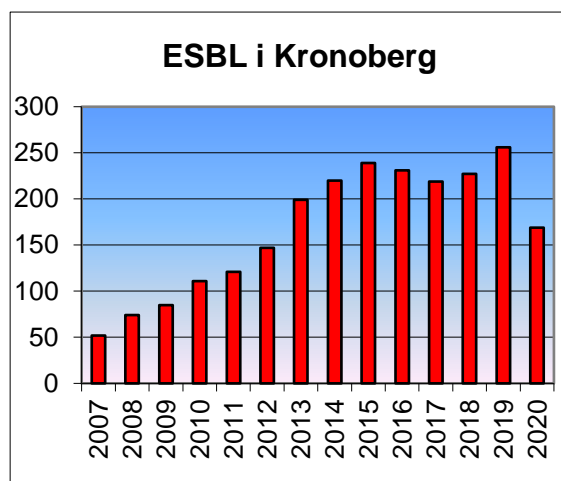
Ett fall anmält under 2020, sannolikt smittad i Kronoberg. Provtagning av vattnet i bostaden kunde inte påvisa några legionellabakterier.

Kikhosta

Fem fall diagnostiserades i vårt län 2020, det var inga spädbarn som diagnostiserades utan lite äldre barn och vuxna. Tänk på diagnosen vid hosta och/eller apné hos små barn samt vid långvarig hosta hos vuxna om det finns spädbarn i omgivningen. Likaså hos gravida i sista trimestern. Även om vaccinationen ger ett bra skydd så kan man insjukna trots att man är vaccinerad.

TBE

I Sverige insjuknade färre fall 2020 jämfört med de tre åren dessförinnan, 274 totalt i landet. Fortfarande är det flest fall i Stockholms skärgård samt omkring de stora insjöarna men TBE-smitta finns numera i stora delar av landet. I Kronoberg har vi i genomsnitt två till tre år varje år som är smittade i länet. Under 2019 anmäldes endast ett fall som sannolikt var smittad i länet. I Kronoberg har vi inga riskområden där vaccination rekommenderas generellt men vistas man mycket ute i skog och mark och/eller ofta får fästingar på sig kan man överväga vaccination.

Listeria

Under 2020 anmäldes ett fall där listeria växte i blododling. Personen sannolikt smittad i Sverige men ingen säker smittkälla kunde återfinnas.

Tuberkulos

Under 2020 anmäldes fem fall varav ett sannolikt var smittat i Sverige. Av de fallen som var smittade utomlands var det tre fall från Somalia och ett från Vietnam. I två av fallen diagnostiserades infektionen i luftvägarna och de har således varit smittsamma. Körteltuberkulos hittades hos två patienter och i ett av fallen satt infektionen i skelettet.

Influensa 2020-2021

Inte ett enda fall av influensa A eller B konstaterades säsongen 2020–2021 i Kronoberg. Eftersom influensa ingick i analysen för SARS-CoV-2 på patienter som lades in på sjukhus så beror det inte på minskad provtagning, utan helt enkelt på att vi inte hade någon nämnvärd spridning av influensavirus i Kronoberg senaste säsongen. De fall som redovisas i tabellen på sista sidan kommer således från våren 2020 och säsongen 2019–2020.

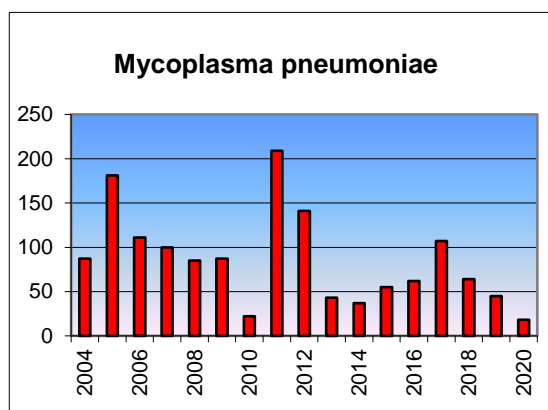
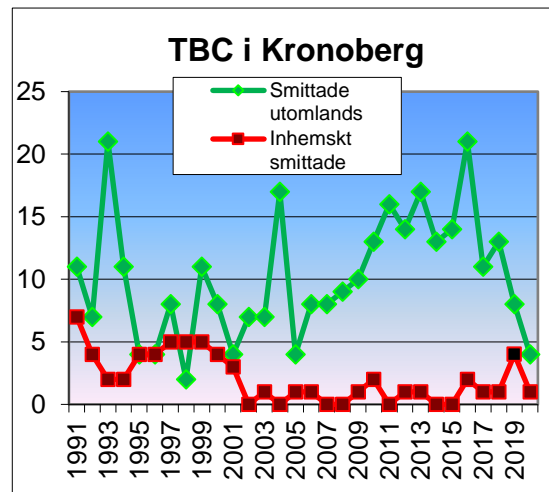
Psittacos (papegojsjuka)

Tre fall anmäldes under 2020, två av dessa hade kontakt med fåglar/fågelbord medan den tredje inte hade någon säker exposition.

Laborationerapporter på agens ej anmälningspliktiga enligt smittskyddslagen

Mycoplasma pneumoniae

Även när det gäller Mycoplasma pneumoniae så har sannolikt råden och restriktionerna gällande covid-19 påverkat smittspridningen. Under 2020 diagnostiserades enbart 18 fall vilket är det lägsta antalet på många år.

Christian Blomkvist
Smittskyddsläkare i Kronoberg

Kontakt

Smittskyddsläkare: Christian Blomkvist
Bitr. smittskyddsläkare: Hampus Hjorton
Bitr. smittskyddsläkare: Arne Runehagen (timanställd)
Smittskyddssköterska: Charlotte Svensson
Smittskyddssköterska: Magnus Hermann (timanställd)
Smittskyddssköterska: Jennifer Fältbacke

Tel: 0470-58 82 78 Fax: 0470-58 71 59

E-post: smittskyddet@kronoberg.se

Antalet anmälda fall i Kronoberg per år uppdelat på diagnos

Diagnos	Snitt 2010-2015	2016	2017	2018	2019	2020
Allmänfarliga sjukdomar						Exkl. covid-19
Campylobacter	156	246	202	143	141	83
Difteri	0		0	0	0	0
EHEC	8	15	17	25	16	16
Giardia lamblia	29	25	22	22	12	12
Gonorré	6	5	16	11	15	13
Hepatit A	3	3	0	4	4	0
Hepatit B	59	46	23	20	9	11
Hepatit C	34	18	19	18	18	11
Hepatit D	0		0	3	0	1
Hepatit E	1	2	0	0	1	0
HIV	11	5	3	8	4	4
HTLV VII infektion	0		0	0	1	0
Klamydia	563	585	507	403	544	580
Kolera	0		0	0	0	0
MRSA (anm.pliktig 2000)	64	142	113	107	97	73
Mjältbrand	0		0	0	0	0
Paratyfoidfeber	0		0	1	0	0
Pest	0		0	0	0	0
Pneumokock med nedsatt Pc känslighet	5	2	3	1	0	5
Rabies	0		0	0	0	0
Salmonellainfektion	59	44	32	68	36	12
därav inhemsk	14	11	15	36	19	6
Shigellainfektion	9	1	4	4	5	1
Syfilis	2	1	1	1	1	2
Tuberkulos	15	23	12	14	12	5
Tyfoidfeber	0	1	0	1	2	1
Virala haemorragisk febrar exkl dengue sorkf.	0		0	0	0	0
Anmälningspliktiga sjukdomar						
Atypiska mycobacterier	2	7	12	7	8	6
Botulism	0		0	0	0	0
Brucellos	0		0	0	0	0
Cryptosporidium	1	14	14	6	21	28
Denguefeber	2	4	1	2	2	0
Echinokockinfektion	1	1	0	1	1	1
Entamoeba histolytica	2	1	0	0	0	0
ESBL producerande enterobacteriaceae	173	231	219	227	256	169
ESBL CARBA	1	1	1	2	3	2
Influensa	16	194	197	339	216	161
Invasiv Grupp A streptokocker	12	10	10	19	13	6
Invasiv haemophilus inf	5	3	3	6	6	6
Harpest (tularem)	0		0	0	0	0
Kikhosta	3	3	4	18	11	5
Legionellainfektion	2	1	0	1	2	1
Leptospirainfektion	0		0	0	0	0
Listeriainfektion	2	1	2	3	1	1
Malaria	4	1	0	2	7	1
Invasiv meningokockinfektion	2	1	1	1	0	1
Mässling	1		2	1	0	0
Papegojsjuka	2	0	5	1	1	3
Invasiv pneumokockinfektion	29	24	25	38	37	15
Pässjuka	1		1	0	0	0
Q-feber	0		0	0	0	0
Röda hund	0		0	0	0	0
TBE	2	2	3	6	3	1
Trikinos	0		0	0	0	0
VRE	6	1	7	2	0	1
Vibrio exkl kolera	1	2	0	8	1	2
Virala meningoencephalit	5	1	7	15	11	2
Yersiniainfektion	12	10	5	15	15	3
Summa		1677	1493	1574	1533	1245